

Lasten osallisuus perustoiminnoissa

Titta Kettukangas, KM, yliopisto-opettaja, Itä-Suomen yliopisto

Ulla Härkönen, KT, varhaiskasvatuksen professori, Itä-Suomen yliopisto

Tiivistelmä

Varhaiskasvatuksessa perustoiminnoilla tarkoitetaan päiväkotiin saapumista ja päiväkodista lähtemistä, pukeutumista ja riisuutumista, wc-toimintoja, peseytymistä, siistiytymistä, ruokailemista, ulkoilemista, nukkumista ja lepäämistä, siirtymistä ja vapaata oleskelua. Nämä kaikki ovat varhaiskasvatuksessa päivittäin välttämättä tapahtuvia toimintoja, joiden tavoitteena ovat perustarpeiden tyydyttäminen sekä terveyttä edistävien tapojen ja tottumusten oppiminen. Lasta ohjataan ja kannustetaan myös omatoimisuuteen ja itsenäiseen toimimiseen. Tässä artikkelissa määritellään, mitä perustoiminnot-käsitteellä tarkoitetaan varhaiskasvatuksen pedagogisen systeemiteorian viitekehyksessä. Kirjallisuuskatsauksen avulla tarkastellaan erillisiä perustoimintoja ja sitä, kuinka lasten osallisuutta edistävää pedagogiikkaa voidaan toteuttaa perustoimintojen yhteydessä. Perustoimintojen kasvatuksellisten ja lasta osallistavien mahdollisuuksien hyödyntäminen vaatii kasvattajilta tietoa lapsen kasvusta, kehityksestä ja oppimisesta. Kasvattajilla tulee olla myös taitoa tarttua lasten aloitteisiin ja ottaa ne huomioon sekä päivittäisissä kasvatuksellisissa tilanteissa että pitkántähtäimen pedagogisessa suunnittelussa.

